

de ezen a fokon talán mégsem ez a fontos. Egyébként az Utasítás sem kíván ennyit.

Részletesen tárgyalja a használható szemléltető eszközöket. A legrégebb és legtermészetesebb számláló eszközünket, a kéz ujjait, a számológépet, a számlálópálcikákat, a számlálókorongokat, a pénzeket, a játékpénzt, a rajzzal való szemléltetést, mindegyiknek elmondja előnyeit és hátrányait, hogyan és hol lehet egyiket-másikat hasznosan alkalmazni. A következő fejezetben azt tárgyalja, miként használhatja a tanító a leírt szemléltető eszközöket a számképek kialakítására, amelyek nélkül a számolástanítás meg-alapozását igen kétségesnek tartja. A számképek könnyebb kialakulására a szerző is készített egy számolódobozt, amelyet a vallás- és közoktatás-ügyi miniszter az iskolákban való használatra engedélyezett. Ennek a doboznak a többi szemléltető eszközzel szemben sok előnye van és a számképek kialakítására, állandósítására, a számfogalmak elvonására igen alkalmas eszköznek látszik.

Az utolsó fejezetben sok hasznos módszeres útmutatást ad a tanítónak a nehéz feladat elérésére. A szerző jó munkát végzett, az olvasó sok okulást meríthet belőle.

Szenes Adolf.

Dr. Szalay Gyula: A Vörösmarty Önképzőkör (Budai Önképző Egylet) története 1862—1939. Budapest, 1939. 32 l.

A kir. egyetemi kat. gimnázium Budapest legrégebb gimnáziuma. Több mint 250 éves történettel büszkékedhetik. Az intézet gazdag multját, egyik tanára, Dr. Szalay Gyula tárta fel érdemes munkájában, most pedig ugyanő állította össze önképző egyesületének történetét. Az önképzőkör természetesen nem olyan régi, mint az iskola. Csak 77 évre tekint vissza. 1862-ben alakult »Budai Önképző Egylet« néven. Jelentősége azonban igen nagy volt, mert »édes anyanyelvünk kifejlesztését« tűzte ki célul. Az első években az egyesület értékes és testes Évkönyvet adott ki. Ebben a bírálók által elfogadott dolgozatokat tették közzé. A bírálat eleinte igen szigorú volt, 56 dolgozathból csak 11-et fogadtak el. Nem egy kitűnő írónk, költőnk, tudósunk ezekben a budai önképzőköri egyesületi évkönyvekben tette közzé első irodalmi kísérleteit. Darányi Ignác, Péterfy Jenő, Timon Ákos, Nagy Ferenc, Szebeny Antal voltak az egyesület legtevékenyebb tagjai. Érdekes, hogy 1874 tavaszán a diákok úgy belemelegedtek az önképzőköri életbe, hogy a tanári kar jónak látta a kör működését egyelőre felfüggeszteni. 6 évi szünet után, 1882-ben indult meg újra a munka. Az ifjúsági elnök akkor Lukács György volt, a későbbi kultuszminiszter. Ekkor vette fel az Egyesület a »Vörösmarty Kör« nevet. A másik újítás az volt, hogy az eddigi Díszkönyv helyett az elfogadott műveket a titkár által szerkesztett és havonként megjelenő füzetben, az Auróra-ban örökítették meg. A századforduló jeles köri munkásai voltak: Nagy Emil, Bartha Richárd, Pauler Ákos, Voinovich Géza, Tasnády-Nagy András, Wälder Gyula, míg a háború előtti nemzedék ifjúsági elnökei között Gr. Csáky István tűnt ki. A Vörösmarty-Kör működő tagja volt József Ferenc kir. herceg is. 1919 zava raiból Bartha József vezető tanár emelte ki a kört.

Szalay Gyula nagy szolgálatot tett pontos és lelkiismeretes adatszolgáltatásával a további kutatóknak, különösen azoknak, akik önképzőköri kérdésekkel foglalkoznak. Egyúttal ráirányította a figyelmet a meggondolatlanul időszerűtlennek mondott önképzőkörök nagy nemzeti és művelődési jelentőségére. A mű végén a szerző közli a köri elnökök nevét 1862-től 1938-ig.

Farkas László.

Dr. Noszlopi László: Pályaválasztási tanácsadás. (Fővárosi Pedagógiai Szemináriumi Kiadványok. 2. sz.) Budapest, 1938. 16 l.

Érdekes és világos ismertetése a pályaválasztási tanácsadás jelentőségének, feladatainak és az e téren kívánatos magyar tennivalóknak. A szerző sokféle történeti adatot sorol fel a pályaválasztási tanácsadás multjáról. külföldön és főleg hazánkban. Különösen kiemeli a *Fővárosi Pedagógiai Szeminárium lélektani laboratóriumának* érdemeit. Felsorolja azokat a nagyon helyeseltető szempontokat, melyek szerint e laboratóriumban jelenleg is folynak ilyen vizsgálatok, amiknek mielőbbi országos kiterjesztéséigén kívánatos volna. Mindezek a vizsgálatok azonban inkább csak a pályakeresők egyéni hajlamait kutatják. E mellett szükség volna maguknak az egyes életpályáknak beható pszichológiai tanulmányozására, valamint gazdasági és konjunktúravizsgálatokra, az egyes pályákon fennálló és a jövőben várható szükségletek és gazdasági kilátások tanulmányozására, mint szerzőnk is sürgeti. Ilyen irányban nálunk még alig történt valami. E nélkül azonban nehéz valamely pályát felelősséggel ajánlani.

Somogyi József.

J. I. Müller: Johann Christoph Friedrich GutsMuths. Der Wegbereiter des deutschen Volksturnens. Berlin, Springer, 1939. 44 lap.

A német torna úttörője halálának századik évfordulója alkalmából megjelent munka, amelynek ünnepi jelleget ad 14 korabeli képek hű mása. Az idevágó irodalomnak és a schneppfenthal-i irattárban felkutatott számos, eddig ismeretlen adátnak felhasználásával készült felette érdekes és tanulságos személyi részlettanulmány, amely szemléltető módon állítja elénk hőséneke mozgalmasságát és sokoldalú úttörő tevékenységét. Szellemi érettsége és tudományvágya már kora ifjúságában jelentkezik: első olvasmánya, amelyet vagy hússzor forgatott, egy régi földrajzi könyv, az *Acerra philologica* a perzsák és görögök gimnasztikájának leírásával; mint 14 éves gimnazista néhány rokonérzűtársával irodalmi egyesületet alapít, amelynek tagjai lelkesedéssel foglalkoztak a korabeli írókkal. A hallei egyetem látogatása után nevelő, majd Salzman meghívására tanító Schneppfenthalban, ahol 54 évig működött. Itt kezdődött alapvető foglalkozása a testi nevelés terén, tapasztalatok szerzése, amelyeket későbbi műveiben értékesített. Ezalatt buzgón dolgozott: önművelésén és a szellemi élet minden területén alapos tájékozottságot igyekezett szerezni. Az iskolából a klasszikus nyelvek ismeretét hozta magával, amit azután az angol, francia és olasz nyelvvel bővített. Széles nyelvismeretei kimerítő forrástanulmányokra képesítették, amelyekben nagy szerepet jutott a pszichológiának, főleg az ifjúság lélektanának. Életelve: *Carpe diem* (Használd fel a napot) lehetővé tette, hogy egyéb hajlamainak is áldozhasson: a földrajznak és politikának, a gyümölcs- és virágtermelésnek, az asztalos-